

РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ

СТАНОВНИШТВО БАЛУТЕ (ЗАБЛАЋКЕ), БАЊИЦЕ И ГОРИЧАНА

РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ
УУ 32000 Чачак
Радише Поштића 8

UDK 312.95 (497.11)

УВОДНА ОБЈАШЊЕЊА

У неколико претходних свезака овог годишњака публиковали смо сазнања до којих смо дошли проучавајући порекло становника трнавских села општине Чачак (од гребена планине Јелице до десне обале Западне Мораве). При том смо консултовали расположива документа (истина оскудна), литературу, протоколе крштених, венчаних и умрлих, епитафе са споменика на гробљима и сведочења најстаријих памћеника. Аутор ових радова учествовао је, и тиме, у реализацији пројекта „Етнографска истраживања општина Чачак, Лучани и Горњи Милановац“.¹

У овој свесци објављујемо податке о пореклу становништва Балуге (заблаћке), Бањице и Горичана. То је тема којом се, колико је познато, нико целовитије није бавио. Чак ни хроничар општине Жежевица, којој је раније припадало село Бањица.²

За поједине родове подаци нису најпрецизнији. Јер, чак ни њихови припадници, врло често, мало — или нимало! — знају ко су и одакле су. Једино им је, међутим, заједничко: сви су досељенички. Нису комплетни ни подаци о одсељавању из ових села, али других, сем ових које доносимо, једноставно нема.

БАЛУГА (ЗАБЛАЋКА)

Милисав Кудузовић иначе Гојковић рођен е у селу Гучи. Поживи 31. г. а умре у Балуги 15. маја у 1866 г...

Сеоско гробље

Северно од пута Чачак—Краљево, па до обале Западне Мораве, простире се село Балуга (заблаћка). Ово „заблаћка“ увек се истиче због тога што је Балуга дуго била у саставу општине Заблаће. Употребљава се и одредница „трнавска“, што је потврда припадништва некадашњем трнавском срезу. Даље према северу, на левој обали Западне Мораве, село је Балуга (прељинска), коју називају и „љубићка“ због тога што је припадала некадашњем љубићком срезу. Народна предање каже да се ради о једном селу — баштини браће Вучете и Караце (Караче). Они су своју баштину поделили, а то је у XIX веку учинила и Западна Морава пробијајући ново корито. Вучетина Балуга остала је на десној, а Карачина — на левој обали реке.¹ Иначе, кроз Вучетину Балугу протиче рска Карача, а у Карачиној Балуги мањи поток мештани називају Карачица.

Северну границу села, према другој Балуги и Станчићима, чини Западна Морава. На истоку је село Вапа, на југу села Жежевица и Виљуша, на југозападу села Виљуша и Трнава, а на западу село Трнава.

Да је Балуга старо насеље, сведочи податак који каже да је, под именом Карача, са 12 домова, осам табија (неожењеним одраслим мушкарцима) и теклићем, пописана у турским царским дефтерима 1476. године.² У каснијим пописима нема овог насеља — све до под крај XVI века.³

Године 1820/21. Балуга је имала 25 кућа, 28 ожењених и 55 арачких глава.⁴ Наредне године ове су бројке унеколико увећане.⁵ При попису становништва 1890. године у селу су евидентирана 163 житеља (у 30 домаћинстава). Попис из 1981. године показује да су у Балуги живела 732 становника у 197 домова.⁶

Балуга има неколико потеса карактеристичних назива. Трсине — Рупавице су тако назване по рупама у којима расту трске. Жежевички кључ је на ушћу Караче у Западну Мораву: ту вода „кључа“, прави вртлоге. Цигерија је тамо где је земљиште посно („дигерња-ча“). Није јасно порекло топонима Маква. Шурдиловина је бивше имање некадашњег окружног начелника Шурдиловића. Растоке, у којима се вода „растаче“, многи називају и Жабовац (по надимку неког Стевановића). У Жежевичком кључу је Лукњача, потес са земљиштем погодним за гајење лука. У близини је Орашац, место на коме су расли ораси.

Три потока протичу кроз село. Стара Карача је према Вапи, Ботуња је у западној, а Карача протиче источним делом села. По легенди, обе Караче чувају успомену, својим називом, на једног од браће која су засновала село. Није јасно порекло назива Ботуња.

Становништво Балуге у целини је досељеничко. Старих родова је мало. Досељавања и даље трају.

ЂОРИЋИ (13 к, Лучиндан) су досељени са ушћа Буне у Неретву средином XVIII века. Довела их је, кажу, нека Марија Ђорија. Она је (или неко њен), била ћорава, па отуда и презиме овог рода, које се јавља у документима кроз читав XIX и у XX веку.⁷ После Другог светског рата Ђорићи су образовали три своја домаћинства и у Чачку.⁸

ДОЛОВЦИ (9 к, Никољдан) су досељени из Долова (?) под крај XVIII века. Презименом чувају успомену на завичај. Са овим презименом јављају се одмах после Другог српског устанка, а један од њих, Јован, пописан је 1828. године као војник.⁹ Нема података да су се негде селили.

ВУКОСАВИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су насељеници у Балуги од пре Првог српског устанка. Приспели су однекуд из Црне Горе. Презименом чувају успомену на неког претка Вукосава. Надимак им је Грошовци, што може да упути и на место из кога су приспели у овај део Србије.

МАРИЋИ (5 к, Никољдан) су највероватније 1814. године стигли из Лисе (Драгачево). Њихово презиме упућује на женско име Мара. Ни они нису мењали презиме у XIX веку.¹⁰ Од 1944. године један Марић живи у Енглеској, а после 1950. образовали су три домаћинства у Чачку и једно у Краљеву.

ЈОВАНОВИЋИ (2 к, Јовањдан, 20. јануар) су највероватније стигли 1809. године из Санџака, мада они сами истичу своје црно-

горско порекло. Презиме им је изведено из имена неког претка Јована.

ВУЛОВИЋИ—РБИНЕ (2 к, Ђурђевдан) су давни досељеници, али се не зна откуда. Истина, ово презиме (од имена претка Вула) јавља се доста касно у матичним књигама, а није познато оно старије.¹¹

МОЈСИЛОВИЋИ (6 к, Јовањдан, 20. јануар) су дошли после 1850. године из Љепојевића у Санцаку. Ово потврђују и матице, које кажу да је 1927. године у Балуги умрла Љубица Мојсиловић (70), рођена у Љепојевићима.¹² Од имена претка Мојсила образовано им је презиме.

НИКОЛИЋИ (1 к, Никољдан) су после 1850. дошли из Прислонице (Чачак). Матице кажу да је овде 1896. године умро Симо Николић (60), рођен у Прислоници.¹³ На неког претка Николу упућује њихово породично име.

ВУКОСАВЉЕВИЋИ (2 к, Лучиндан) су некако у исто време приспели из Љепојевића (иначе су Никшићи). Матице сведоче да је овде 1888. умро Малиша (23), а 1893. године Станиша, обојица рођени у Љепојевићима.¹⁴ Презиме им је изведено из имена претка Вукосава.

РАДОВАНОВИЋИ (1 к, Јовањдан) и ПЕТРОНИЈЕВИЋИ (4 к, Јовањдан, 20. јануар) један су род — пореклом из Пријевора (Чачак), где су стигли из Плава у Црној Гори. Досељени су у Балугу после 1850. године. Документа 1853. помињу Пантелију Радовановића. Матице кажу да је 1886. умро Стојан Радовановић (рођен 1836), пореклом из Љубића, а 1890. Лазар Петронијевић, рођен у Пријевору.¹⁵ На претке Радована и Петронија упућују њихова презимена.

ПОПОВИЋИ (4 к, Ђурђевдан) су после 1880. године досељени из Старог Влаха. Изгледа — не сви одједном. Матице бележе, примерице, да је 1893. умро Миле (5), рођен у селу Крстачи, 1902 — Миладин (22), рођен у Старој Србији, а 1907 — Сава (18), рођен у Белом Пољу.¹⁶ По свој прилици, њихови преци били су свештеници — отуда им „поповско“ презиме. После 1950. године образовали су једно домаћинство и у Чачку.

ТОМИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су после 1870. године стигли из Високе код Ариља. Матице кажу да је 1906. овде умро Јован Томић (62), рођен у Високој. Презименом чувају успомену на неког претка Тома. За време Другог светског рата један Томић се настанио у суседној Вапи.

БОШКОВИЋИ (1 к, Лазарева субота) су 1880. године дошли из Премеће (Чачак). Презиме су добили од имена претка Бошка, за кога не знају када је живео.

ЖИВКОВИЋИ I (1 к, Ђурђевдан) су 1885. године досељени из Српског Итебеја. Отуда им и надимак Швабе. Године 1907. венчао се у Балуги Жива (18), а 1932. умро је Јоцо (74), рођени у Српском Итебеју.¹⁸ Ова се породица, која носи презиме изведено од имена неког претка Живка, после 1980. године готово у целини преселила у суседну Трnavу.

ЈАКОВЉЕВИЋИ I (7 к, Ђурђевдан): Влајко се 1895. године, прешавши из суседне Вапе, привенчао у Ђориће. Презиме им је изведено из имена претка Јакова Драговића, који се у Вапу доселио средином XIX века из Драгачева (вероватно из села Рогаче, где Драговића и данас има).¹⁹ После 1945. године образовали су по једно домаћинство и у Чачку, Краљеву и Аустрији.

СТЕВАНОВИЋИ (2 к, Аранђеловдан) су дошли пред Први светски рат из Горачића (Драгачево). Презименом чувају успомену на претка Стевана који се у Горачиће доселио у XVIII веку са Калипоља (Јавор).²⁰ Једно њихово домаћинство од 1960. године постоји и у Мршинцима (Чачак).

АЛБИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су дошли 1900. године из Бањице (Чачак), а даљим пореклом су са простора Скадар — Бока Которска. Није јасно порекло овог презимена, мада је „талијанско“.

ПАУНОВИЋИ (25 к, Никољдан) су у више наврата после 1900. године постизали из Брезове (Ивањица) на раније купљена имања. Матице сведоче да су 1918. у Балуги умрли Гвозден (30) и Никола (60), рођени у Брезови. Касније, 1926. године умро је и Лука, рођен 1904. у Брезови.^{20a} Занимљиво је да матице „знају“ и за податак да је овде 1907. године умро Лука Пауновић (27), рођен у оближњој Виљуши.²¹ После Другог светског рата Пауновићи су образовали четири домаћинства у Чачку, а по једно у Виљуши, Слатини и Крагујевцу. На неког претка Пауна упућује презиме овог рода.

МАЈСТОРОВИЋИ (2 к, Ђурђевдан) су после 1900. године прешли из суседне Вапе (у коју су давно досељени из Брезовица на планини Јелици). Потомци су неког мајстора Милоша ковача, па им отуда „мајсторско“ презиме.²²

ВУЧИЋЕВИЋИ (4 к, Ђурђевдан) су дошлаци из Трешњевице (Драгачево). Стигли су почетком XX века. Потомци су неког хајдука Бистра, па им отуда и надимак Бистровци. Презименом чувају успомену на претка Вучића. Занимљива је и појединост да појединци

тврде како су они најстарији род у селу, да су потомци оног Вучете који је засновао Вучетину Балугу. За такву тврдњу, међутим, нема поузданих доказа.

ВУЛИЋЕВИЋИ (4 к, Петковдан) су стигли пред Први светски рат из околине Сјенице; они, бар, тако тврде. Међутим, ово се догодило раније: међу онима који су у 1868. години дали прилог за подизање цркве у Заблаћу помиње се и Радосав Вулићевић.²³ Њихово презиме упућује на име неког претка Вулића.

ТОРОМАНИ (1 к, Ђурђевдан) су досељени пред Први светски рат из Горњс Горевнице (Чачак). Није јасно порекло овог презимена. После 1955. године образовали су по једно домаћинство и у Ракови (Чачак) и завичајној Горњој Горевници.

РУЖИЧИЋИ (5 к, Ђурђевдан) су дошли на окупљено имање из Горачића (Драгачево). Матице сведоче да се 1919. овде венчао Савко Ружичић, рођен у Горачићима, а 1931. умро је Марко (25), такође рођен у Горачићима.²⁴ Презиме им је изведено из имена Ружице, жене која их је из околине Никшића (иначе су Кучи) довела у Драгачево. После 1950. године образовали су по једно домаћинство и у Трнави (Чачак) и Чачку.

ШЕКЕЉИЋИ (4 к, Никољдан): Миливоје је дошао из Брезове (Ивањица) после Првог светског рата на имање које је купио од Панта Главоњића из Горачића (Драгачево).²⁵ Презиме овог рода образовано је од некаквог надимка; по њиховом тумачењу реч „шекља“ значи потрчко, онај који свуда лако стиже.

РАДОСАВЉЕВИЋИ (3 к, Лучиндан) су после 1930. године прешли из суседне Вапе; иначе су Никшићи. Презиме им је образовано од имена неког претка Радосава.

СТИШОВИЋИ (7 к, Ђурђиц) су из моравичког краја (Ивањица). Матице памте да је овде 1933. године умро Миодраг (33), рођен у Брезови (Ивањица).²⁶ Презиме им је образовано од некаквог надимка. По једно домаћинство засновали су и у Чачку и Крагујевцу.

КАЛУШЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су пре Првог светског рата приспели из Међуречја (Ивањица). Презиме им је образовано од надимка.

ИКЕНИЋИ (3 к, Никољдан) су 1912. године дошли из Бањице (Чачак). Порекло презимена овог рода ваља тражити у речи икона, што може да упути на некакво поповско или калуђерско занимање, или, пак, на побожност и поштење овог рода.

ДРОБЊАКОВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) су 1925. године такође дошли из Бањице (Чачак). Дробњаци су, па им отуда овакво презиме.

ЈАКОВЉЕВИЋИ II (2 к, Ђурђевдан) су дошљаци из старовлашке Сивчине. Досељени су после 1925. године са овим презименом, које упућује на неког претка Јакова.

БОКИЋИ (1 к, Ђурђиц) су такође из моравичког краја (Ивањица), одакле су приспели 1930. године. Презиме им је образовано од имена неког претка Ђока.

ЂУМУРОВИЋИ (1 к, Аранђеловдан) су 1931. године пристигли из Гуче (Драгачево). Преци су им били Ђумураши — отуда им овакво презиме.

ВУЛОВИЋИ II (1 к, Аранђеловдан) су у Балугу стигли из Брезове (Ивањица) 1941. године. Презименом чувају успомену на претка Вула.

СТЕВАНОВИЋИ II (1 к, Стевањдан) су на завршетку Другог светског рата приспели из Ивањице. Од претка Стевана добили су презиме. Једно домаћинство имају и у Београду.

После 1950. године досељено је у Балугу више родова, чија презимена чувају успомену на претке, надимке, занимања:

ИЛИЋИ (5 к, Аранђеловдан) су дошли из Котраже (Драгачево).

КУРЂУБИЋИ (3 к, Аранђеловдан) су из Брезове (Ивањица),

СТРАЊАНЧЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су из Губереваца (Драгачево),

ДРАМЛИЋИ (1 к) су дошли из Виљуше (Чачак) на Мојсиловића имање,

СТАМБОЛИЋИ (2 к, Стевањдан) су из Брезове (Ивањица),

ТОДОСИЈЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су из Трнавe (Чачак),

МАРКОВИЋИ (1 к, Аранђеловдан) су из Девића (Ивањица),

ЖИВКОВИЋИ II (1 к, Лучиндан) су из Трнавe (Чачак),

ДМИТРИЋИ (1 к, Ђурђиц) су из Белог Камена (Драгачево),

БОРИСАВЉЕВИЋИ (1 к) су из моравичког краја (Ивањица),

НИКЕТИЋИ (1 к, Аранђеловдан) су из Брезове (Ивањица),

РОЗГИЋИ (1 к, Лучиндан) су из Осонице код Ивањице,

ВУЈАШЕВИЋИ (4 к, Ђурђевдан) су из Брезове (Ивањица),

БАКОВИЋИ (1 к, Аранђеловдан) су из Вучака (Ивањица).

ЈОВАНОВИЋИ—МАКАЊЕ (1 к, Никољдан) су из Брезове (Ивањица),

ЈОКСИЋИ (1 к, Никољдан) су из Жежевице (Чачак),

ДИМИТРИЈЕВИЋИ (1 к, Дмитровдан) су из Куманице (Ивањица),

ЛАЗАРЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) су из Турице (Драгачево),

МИРКОВИЋИ (1 к, Јовањдан, 20. јануар) су из Бањице (Чачак),

БОРОВИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су из Бањице (Чачак),

БАТАКОВИЋИ (3 к, Аранђеловдан) су из Брезове (Ивањица),

КАТИЋИ (1 к, Никољдан) су из Ивањице,

СТЕВАНОВИЋИ III (1 к, Аранђеловдан) су из Брезове (Ивањица),

СТЕВАНОВИЋИ IV (1 к, Стевањдан) су из Виљуше (Чачак),

АЛЕКСАНДРИЋИ (1 к, Ђурђевдан) су из Доње Горевнице (Чачак),

ВРАТОЊИЋИ (1 к, Никољдан) су из Лисе (Драгачево), а дошли су из Западне Немачке.

Документа, нарочито матичне књиге, помињу и неке друге родове којих више нема у Балуги (изумрли су, одсељени, или променили презиме). Разни споменици и пописи — такође. Тако на једном споменику у гробљу пише да је 1866. године умро Милисав КУДУЗОВИЋ (31), „иначе ГОЈКОВИЋ“, рођен у селу Гучи (Драгачево). Године 1853. помињу се у документима Милорад ВАРНИЦА и Милован КОСТИЋ. Из околине Сјенице били су досељени МАРИНОВИЋИ, иначе Никшићи пореклом. Матице „знају“ 1843. године за Павела СТЕФАНОВИЋА, 1845 — за Нешка ПЕТРОВИЋА, 1850 — за Милосава ПОПАДИЋА, 1852 — за Михаила ПАВЛОВИЋА, 1853 — за Димитрија ЈЕРЕМИЋА, 1854 — за Радована ПУЗИЋА, 1855 — за Панта ЦАЦИЋА, 1856 — за Вуксана КРКОВИЋА, 1860 — за Милоша МИЛОСАВЉЕВИЋА, 1862 — за Јована ШУКИЋА (досељеног из драгачевских Горачића), 1864 — за Вучету ДОШЉАКА (КНЕЖЕВИЋА). Ту су и стари ЖИВКОВИЋИ. Године 1908. умро је Миливоје ТРИФУНОВИЋ (2), рођен у Косатици код Пријепоља. Нешто раније, 1898. године, умро је Самуило ПЕТРОВИЋ (28) рођен у Радељеву код Ивањице, 1910 — Аксентије ЦВЕТКОВИЋ (22), рођен у Смедереву, и Драгутин ПЕРОШЕВИЋ, рођен у Старој Србији, 1912 — Јован ПЕРОШЕВИЋ, рођен у Љепојевићима, али и Милун КНЕЖЕВИЋ (28), рођен у Новом Пазару, 1922 — Раденко ПЕРИШИЋ (23), рођен у драгачевским Горачићима, 1938 — Рајица ЦИЦОВИЋ (12), рођен у Душковцима код Ужичке Пожеге.²⁷ Има и неких имена и презимена која могу да упуте на претке појединих родова: као, примера ради, када 1842. године матице помињу Вучића АЛЕКСИЋА, који, можда, може да буде предак ВУЧИЋЕВИЋА.²⁸

БАЊИЦА

Вечниј споменик Панту Ђорђевићу из Бањице рођеног 27 јула 1843. г. у селу Бјелуши среза ариљског окр[уга] ужичког... који се са својом фамилијом у 1862. г. доселио у село Бањицу...

Погинуо, као ратник, 1876. године

На северним падинама планине Јелице и у њеном подножју налази се село Бањица. Северно је Виљуша, источно и југоисточно — Жежевица, јужно и југозападно — драгачевски Горачићи и северозападно — Трнава.

Легенде кажу да је село добило име по звању банице Иконије, супруге бана Милутина, српског великаша из доба Цара Душана, који је на потесу Бановина имао двор и своје винограде. Те винограде помиње епска песма, у којој се каже како бан Милутин, одлазећи у неки ратни поход, саветује баницу Иконију да му копа девет винограда — у Бањици и у Атеници, у Лозници и у Паковраћу.¹ На тог великаша подсећа у Градина у Бањици. Иначе, остали потеси добили су називе по људима: Јањевац, Нешковића брдо, Иконића брдо, Адамов гроб и Мишов гроб, или по нечему што је људска рука створила: Светиња и Стублина, или по животињама: Лисичјак, или по биљкама и природним облицима: Шупље букве, Стјеник, Клен, Раскрснице, Криж, Бања, Парлог, Саставци. Слично је и са водама: Светиња, Стјеничка река, Ђорави поток, Бања, Јањевац, Бањички поток, Лисичјак.

Бањица се убраја у стара насеља. Помиње се 1476. године у турском катастарском попису. Село се тада налазило у кнежини кнеза Ђурђа, сина Радиша, који је у њему и живео. Овај Ђурађ имао је брата Вукача и синове Радивоја и Вукашина. Под његовим старешинством налазило се 16 кућа ратаја са 22 одрасла мушкарца. Они су живели, не само у Бањици, већ и у Петковици (данас Петница), Градцу (данас Рајац), Заблатју (данас Заблаће), Вали и Вилуци (данас Виљуша). У самој Бањици тада је пописано осам ратајских кућа са 11 одраслих мушкараца, али и 24 влашке куће са 37 пунолетних мушких глава. Године 1528. помињу се два села — Горња и Доња Бањица. Обе су биле насељене власима. Године 1572. у Горњој Бањици пописано је шест рајинских кућа (на шест баштина), које су спахији плаћале 1.026 акчи (аспри) дажбина, а у Доњој Бањици — две рајинске куће (на две баштине) и два чифлука, с тим што су обавезе према спахији износиле 546 акчи.²

Нешто касније Горња Бањица добиће назив Острушат[и]. Није јасно порекло овог топонима (ако, наравно, не упућује на реч оштро, оштре стене).

Године 1820/21. Бањица је имала 15 кућа, 19 ожењених и 46 арачких глава, а Острушати 12 кућа, 15 ожењених и 42 арачке главе.³ У наредним годинама Бањица и Острушати су заједно пописивани, али са оба назива.⁴ Међутим, од 1827. па све до средине XIX века то су била два посебна села.⁵ Занимљива је појединост да надгробници из XIX века помињу, као посебно место, и Баре: „Станковица супруга Андрије Тимотијевића из Бара поживи 32 г. умре 23 Септ[ембра] 1861. г...“⁶

На далеку прошлост подсећају и две богомоље — манастир Стјеник (који се помиње и као Истник) у поткриљу планине Јелице и „под Бањицом црква Жежевица“, која је, иначе, у бањичком атару. Обе богомоље су саграђене, по свему судећи, пре XIV века — пре боја на Косову 1389. године. У једном запису на старој црквеној књизи каже се да је манастир — црква Жежевица саграђена у доба Цара Душана, а за манастир Стјеник „знају“ и турски царски дефтери.⁷

Покојници се сахрањују у два гробља — Бањичко и Вуколића. Сеоска слава (обетина) је на други дан Духова (Тројице).

Иако остаци материјалне културе и ретка документа, па и народна епика, говоре о далекој прошлости села, данашње становништво Бањице у целини је дошљачко.

Најстарији бањички родови „пали“ су на данашње баштине под крај XVIII века.

ЂОРЂЕВИЋИ (5 к), БОРОВИЋИ (2 к), НЕШКОВИЋИ (7 к), ЈЕЛЕСИЈЕВИЋИ (9 к), ВИДОЈЕВИЋИ (2 к), СИМОВИЋИ (7 к) и вероватно ИКОНИЋИ (6 к) су, по свој прилици, један род. Сви славе Никољдан. Дошли су у време Кочине крајине из Косатице код Пријепоља.⁸ Истог су порекла, кажу, и НИКОЛИЋИ (1 к), мада славе Аранђеловдан.

ЂОРЂЕВИЋИ приповедају и да су стигли „од Јавора“, али не кажу кога, да су дошли у Острушат (на Ђорђевића косу), где су убили неког Турчина, па побегли у Баре изнад манастира Стјеник, одакле су се после Другог српског устанка вратили. На претка Ђорђа упућује њихово презиме. После Другог светског рата образовали су три домаћинства у Трнави (Чачак), два у Чачку и једно у Пожеги (ужичкој).⁹ Занимљива је појединост да се Ђорђевићи јављају, као досељеници, и касније — Панто Ђорђевић, досељен из Бјелуше код Ариља, погинуо је у „јаворском“ рату 1876. године, али његових по-

томака више нема у Бањици; није јасно шта се са њима догодило (имао је, иначе, потомака).¹⁰

БОРОВИЋИ су потомци Борисава Мунигузице, који се помиње у једном документу из 1845. године.¹¹ Од његовог надимка Боро образовано им је презиме. (Ваља знати да Мунигуза има у Белој Реци, златиборској). После Другог светског рата настанили су се и у чачанској Трнави (3 к), Београду (1 к), Крушевцу (1 к) и Чачку (2 к).

НЕШКОВИЋИ су потомци неког Нешка, од чијег им је имена образовано презиме. После 1955. године формирали су домаћинства и у Чачку, чачанској Трнави, Скопљу и Београду.

НИКОЛИЋИ су потомци Николс Мунигузице, који се, такође, помиње 1845. године¹² остављајући своје име као корен презимену својих потомака. После 1950. године настанили су се (по једно домаћинство) и у Чачку и Сједињеним Америчким Државама.

ЈЕЛЕСИЈЕВИЋИ су потомци неког Јелесија, за кога не знају када је живео. Пре Другог светског рата настанили су се и у чачанској Вапи (1 к), а касније — у Чачку (3 к), Београду (1 к) и чачанској Трнави.¹³

ВИДОЈЕВИЋИ су потомци Видоја Стефановића, који се помиње у једном документу 1845. године.¹⁴ На његово име упућује и њихово презиме. После 1955. образовали су два домаћинства и у Чачку.

СИМОВИЋИ су вероватно потомци Сима бежанца, који је унесен у тевтер чибука 1824. године као власник оваца и коза.¹⁵ На име тог бежанца подсећа и њихово презиме.

ИКЕНИЋИ су добили презиме од имена пекс жене Иконије или од речи икона. После Другог светског рата настанили су се и у Ријечи (1 к), Београду (1 к), чачанској Атеници (2 к), Чачку (3 к), Ваљеву (1 к) и Љигу (1 к).

РАДОВАНОВИЋИ (10 к), МИЛОВАНОВИЋИ (3 к) и ВУКОЛИЋИ (2 к) су потомци дошљака из црногорских брда Радована, Милована и Вуколс, на чија имена упућују и њихова презимена. Славе Алемпијевдан. Досељени су вероватно 1809. године.¹⁶ Није јасно да ли им је старо презиме Трпутлић, како су неки Миловановићи унесени у тевтер чибука, као власници ситне стоке, 1824. године.¹⁷

РАДОВАНОВИЋИ су после Другог светског рата настањени и у више других места — у чачанским селима Трнава (3 к), Виљуша (1 к), и Атеница (2 к), у Чачку (3 к) и Тивту (1 к).

МИЛОВАНОВИЋИ су после 1950. године образовали више домаћинстава ван Бањице: Чачак (4 к), Брезна код Горњег Милановца (1 к) и у чачанским селима Трнави (3 к) и Атеници (2 к).

ВУКОЛИЋИ презименом чувају успомену на претка Вуколу. Има их и у драгачевским Горачићима, а после Другог светског рата настанили су се и у Чачку (2 к) и Банатском Карловцу (1 к).¹⁸

СТОВРАЗИ (5 к, Јовањдан — 20. јануар) су из драгачевских Миросаљаца. Овде је стигао, под крај XVIII века, Милован, чукундеда Љубише Стоврага (1919).¹⁹ Пописивани су и као Стовраговићи. Презиме им је образовано од некаквог надимка. Од 1954. године две куће имају и у Чачку.

АЛЕКСИЋИ (2 к, Ђурђевдан) су потомци Алексе Стевановића — Мајсторовића, који се помиње и 1845. године.²⁰ Има га и у тевтеру чибука 1824. године.²¹ Он се помиње и на једном споменику у гробљу: „Рабе Боже: Цмил[а]не: ћер Алексе из Острушата престависе 29: Априлија: 20 1834“.²¹ Син његов већ има ново презиме: Миливоје Алексић из Острушата умро је 1849. године.²² Он је од очевог имена образовао презиме. Иначе, неки Алексићи настанили су се после 1955. године и у више других места — Чачак (3 к), Пирот (1 к), Шабац (1 к) и чачанска Трнава (1 к).

МИРКОВИЋИ (3 к, Јовањдан — 20. јануар) су после 1815. године дошли из Косатице код Пријепоља. Потомци су Мирка Синђелића — име овог досељеника чува њихово презиме. Као Синђелићи дуго су пописивани. Тако на сеоском гробљу чита се са споменика: „Мила жена Саве Синђелића од вамилије Мирковића из Бањице поживи 31 г. умрије 1853“.²³ Те године преминула је и њена кћерка Круна Синђелић.²⁴ Неки од њих тврде да су, долазећи из Косатице, најпре живели у моравичком селу Братљеву. По два домаћинства — тамо образована после 1960. године — имају и у Чачку и чачанској Атеници.

ЈОВАНОВИЋИ (5 к, Никољдан) су стигли из црногорских Брда вероватно 1809. године као Хаџићи.²⁵ Можда су и потомци Јована мутавџије, увршћеног 1824. године у чибучки тевтер.²⁶ Успомену на њега чувају својим презименом. После Другог светског рата неки су се настанили и у Чачку (3 к) и Београду (1 к).

РАЈИЋИ (16 к, Ђурђиц) су нешто раније добили из драгачевске Гуче. На неког претка Раја подсећа њихово презиме. Неки су се касније доселили, такође из Гуче, а данас славе исту славу: потомци су Миша Рајића, по коме се назива и један до на планини Јелици. После 1960. године један Рајић настанио се и у чачанској Атеници.

ДРОБЊАЦИ (2 к, Ђурђевдан) су вероватно 1809. године настанили у Бањици. Презиме им је родовско. Раније је било дуже —

Дробњаковићи. По једно домаћинство, засновано тамо после 1955. године, имају и у Чачку, суседној Виљуши и у Банату.

СТОЈИЋИ (5 к, Томиндан) су давни доселци, незнано откуда. Презиме им је образовано од имена Стоја. После Другог светског рата засновали су три домаћинства у Чачку, а по једно у Сједињеним Америчким Државама и чачанским селима Трнава и Атеница.

ПОПОВИЋИ I (3 к, Никољдан) су стара свештеничка породица, пристигла из правца Санцака; ово сведочи и само презиме. У Чачку имају једно домаћинство.

ДАВИДОВИЋИ (5 к, Никољдан) су око 1840. године прешли из драгачевских Горачића. Најпре Коста, који је умро бездетан, па на његово имање — Љубомир, који је преминуо 1892.²⁷ Придружио му се Драгић. Старије презиме им је Ковачевић, а ново је од имена претка Давида ковача, који је умро у Горачићима 1849. године.²⁸

ПЕТРОВИЋИ (2 к, Никољдан) су давни досељеници из правца Драгачева. Презименом чувају успомену на претка Петра. Пре Другог светског рата један Петровић настанио се и у Чачку.

ЗАРИЋИ (2 к, Никољдан) су домазети у Иконићима. Дошли су из Заблаћа (Чачак) 1893. године. Од скраћеног имена претка Зарије образовано је презиме овог рода. У Чачку имају једно своје домаћинство.

ВАСИЛИЋИ (2 к, Јовањдан — 20. јануар) су око 1830. године прешли из драгачевских Горачића; други кажу да су из старовлашког краја (Челице—Кућани—Ојковица). Од имена неког претка образовано им је презиме. Уочи Другог светског рата неки су прешли у суседну Виљушу, а касније су засновали домаћинства и у другим местима: Чачак (2 к), чачанска Трнава (5 к) и чачански Кулиновци (1 к).²⁹

АЛБИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су средином XIX века дошли из драгачевске Живице. Реч је о довоцима у Василиће. Сматрају да су иначе, давни дошљаци из околине Скадра или Боке, на што упућује и њихово презиме. У суседној Трнави има их у шест кућа, где су се настањивали и пре 1940. године.³⁰

ПЕТРОНИЈЕВИЋИ (1 к, Ђурђиц) су досељени из моравичког Старог Влаха — можда из села Рокци.³¹ Једно домаћинство имају и у Подгорици. Презименом чувају успомену на претка Петронија.

КРЛОВИЋИ (1 к, Никољдан) су после 1875. године дошли из чачанске Атенице. Презиме овог рода упућује на некакав надимак. (Старији облик био је Керловић). После 1960. године засновали су по једно домаћинство и у Београду и Новом Саду.

ПРЕЛИЋИ (1 к, Јовањдан — 20. јануар) су из околине Нове Вароши дошли средином XIX века. Протокол умрлих сведочи да је у Бањици 1868. преминуо Радован, рођен у Дунишићима. Свештеник је у протоколу ово посебно нагласио: „Досељен из турске области села Дунишића“.³² Није јасно порекло презимена овог рода.

ВУЈОВИЋИ (3 к, Ђурђевдан) су 1876. дошли из Ровина — Смиљевац у моравичком Старом Влаху. Матице кажу да је овде 1887. преминуо Милан Вујовић, рођен у Горачићима (Драгачево).³³ Иначе, и горачићки Вујовићи су из Смиљевца. Презименом чувају успомену на претка Вуја. После 1920. године неки су прешли у суседну Трnavу, а други, нешто касније, и у Чачак и чачанску Атеницу (по једно домаћинство).

ЂОКОВИЋИ (6 к, Никољдан) су пребегари од 1876. године из ариљског краја: протокол умрлих каже да је овде преминуо 1888. Милисав (38), рођен у Бјелуши; две године касније и Љубисав (56), такође рођен у ариљској Бјелуши.³⁴ На неког претка Ђока подсећа њихово презиме. Једно домаћинство имају у Београду.

ПАРЕЗАНОВИЋИ (10 к, Дмитровдан) су некако у исто време добегли из Смиљевца (Ивањица). Неки и раније, али нису засновали стално домаћинство. Презиме им је родовско. После Првог светског рата једно домаћинство засновали су у драгачевским Горачићима.

РЕЧЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су после 1875. године стигли, када и у суседну Жежевицу, из Сугубина или Дујака у Санцаку. Презиме им је изведено из некаквог надимка.

СЕНИЋИ (1 к, Никољдан) су Драгачевци. Протокол умрлих каже да је у Бањици 1887. године преминуо Обрад Сенић, рођен у Грабу.³⁵ Од женског имена Сенија — Сена добили су презиме. Једно њихово домаћинство постоји и у Чачку.

СТЕВАНОВИЋИ (3 к, Јовањдан — 20. јануар) су из правца Драгачева стигли некако у исто време. Презименом чувају успомену на претка Стевана. Два домаћинства имају у Чачку, а по једно у Овчар Бањи, Заблаћу и Атеници.

ТОМАНИЋИ (1 к, Јовањдан — 20. јануар) су у исто време приспели из моравичких Прилика. Нека жена Томанија оставила им је име у њиховом презимену. Једно домаћинство имају и у Чачку.

СТОЈАНОВИЋИ (1 к, Никољдан) су домазети у Ђоковићима: пре Првог светског рата дошао је Божо из драгачевских Горачића. Презименом чувају успомену на претка Стојана. Једно домаћинство имају и у Бору.

РАДОСАВЧЕВИЋИ (2 к, Никољдан) су, такође, прешлаци из Горачића, одакле су стигли у исто време. И њихово презиме упућује на неког претка. По једно домаћинство образовали су и у Чачку, Сарајеву и чачанској Виљуши.

МАРИЋИ (4 к, Аранђеловдан) су дошлаци из Балуге (заблаћке). Придошлице су од 1905. године. Од женског имена Мара остало им је презиме. Има их и у Чачку (1 к).

МАТОВИЋИ (2 к, Ђурђиц) су у исто време прешли из суседне Трнавe. Презименом се сећају претка Мата. По два домаћинства имају и у Чачку и суседној Жежевици.

КРСТИЋИ (1 к, Никољдан) су из суседне Жежевице, одакле се Захарије после 1920. године призетио у Ђоковиће. На претка Крсту подсећа њихово презиме. Има их и у чачанској Атеници (1 к).

КОВАЧЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су придошлице из оближње чачанске Премеће, у коју су дошли из драгачевске Виче. Неко од предака био им је ковач, па отуда „мајсторско“ презиме овом роду. Једно домаћинство имају и у Чачку.

ЈОВАШЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су после Првог светског рата дошли из чачанске Прељине у Икониће. На некакав надимак упућује њихово презиме. По једно домаћинство засновали су и у Чачку, Краљеву и Крагујевцу.

СРЕТЕНОВИЋИ (1к, Ђурђевдан) су домазети у Миловановићима — Младен је прешао из суседне Жежевице после Првог светског рата. Презименом се сећају неког претка Сретена. Једно њихово домаћинство постоји и у драгачевској Вичи.

ЖИВКОВИЋИ (1 к, Аранђеловдан) су некако у исто време призећени у Симовиће — прешлаци су из суседне Трнавe. Од имена Живко образовано им је презиме. По једно домаћинство имају у Трнави и Чачку.

ШВАБИЋИ (1 к, Никољдан) су прешлаци из оближњег Рајца, одакле су стигли после 1925. године. Повратници су из Војводине, па што упућује и њихово „швапско“ презиме. У Чачку и Атеници имају по једно домаћинство.

ПАВИЋИ (2 к, Аранђеловдан) су некако у исто време прешли из Рајца. На претка Паву подсећа њихово презиме. Једно домаћинство засновали су и у суседној Трнави.

ДУКИЋИ (1 к, Алемпијевдан) су 1950. године стигли из Самаила код Краљева. Презименом чувају успомену на претка Дуку. По једно домаћинство имају и у Краљеву и Чачку.

МИЈУШКОВИЋИ (1 к, Јовањдан) су 1965. године досељени из моравичких Дајића. Презименом се сећају претка Мијушка. По једно домаћинство имају и у Чачку и Атеници.

ПОПОВИЋИ II (1 к, Никољдан) су из Ивањице. Неко од предака био им је свештеник, па отуда овакво презиме.

МИХАИЛОВИЋИ (1 к, Никољдан) су пре педесетак година стигли из околине Ивањице — село Опаљеник. Презименом чувају усмену на претка Михаила. Једно домаћинство засновали су и у Београду.³⁶

Документа из XIX века помињу и низ других бањичких родова, којих више нема у селу. У тевтер чибука 1824. године унесени су, поред осталих: СТАНИЧИЋИ, ДУГАЧКИ, ПОВРЕНИ, ЈОЛОВИЋИ, МАРКОВИЋИ, МАРИЧЕВИЋИ, КРЕЈЕ, СТАНИЋИ, КРМАНЦИ, МАСЛО, ПУДАРИ И ИГЊАТОВИЋИ.³⁷ Касније се помињу: МАРИНКОВИЋИ, БОРИСАВЉЕВИЋИ, ТЕРЗИЋИ, ПАЈОВИЋИ, МИЛОШЕВИЋИ, ЂОРЂЕВИЋИ (родом из околине Ариља), КНЕЖЕВИЋИ, РАВРЕНОВИЋИ, МИТРОВИЋИ, МУНИГУЗИ[ЦЕ], СТАМЕНИЋИ, МАЈСТОРОВИЋИ, ПОПОВИЋИ (из Радаљева код Ивањице), ПОПОВИЋИ II (родом из Атенице) и ПОПОВИЋИ III (родом из моравичке Сивчине). Ту су и ТИМОТИЈЕВИЋИ, пореклом из Ојковице.³⁸ Попис имовине и лица из 1863. године помиње и ове родове: ВУЧЕТОВИЋИ, ТРИПКОВИЋИ (одсељени у Атеницу), ПОПАДИЋИ, ПУЗИЋИ, МИЛОВИЋИ, ТОДОРОВИЋИ, ТОМАШЕВИЋИ, ФИЛИПОВИЋИ, ГЛAVOЊЕ—ГЛAVOЊИЋИ (пореклом из драгачевских Горачића) и ПЕТКОВИЋИ.³⁹ На једном споменику чита се и овакав епитаф: „Овде почива раб божиј Никола АРН[АУТОВИЋ] ТЕРЗИЋ от села Острушата. Поживе 62 год: умре 9. Декемвра 1848. г. Писа Радосав Чикириз из Ртију“.⁴⁰

Уочљиво је да се становништво Бањице углавном не обнавља новим досељеницима, а број житеља овог трнавског села, које је дуго улазило у састав општине јежевичке, смањује се после Другог светског рата.

ГОРИЧАНИ

Овај спомен показује име храброг ратоборца Зака Попадића из села Буђева среза сјеничког...

Горичани, погинуо 1916. на фронту Василије Ђериман... рођен у селу Медовине општ. Ерчеге срез Моравички а доселио се у село Горичане...

Умро 1938. године

Северно од пута Чачак—Слатина—Краљево, па према Западној Морави стере се равничарско село Горичани. Морава га опасује и са североистока (преко је Катрга), источно су Балско Поље и Самаиле (општина Краљево), јужно — Качулице, а западно — Мршинци.

Горичани су, судећи по легендама, епици и документима, старо село. Име је, кажу, добило по горком диму након паљевине цркве Иваје, коју су Турци, долазећи у ове крајеве, запалили пуну сватова. Из тог времена народна песма помиње кнеза Ивана из Горичана, чији су се двори налазили код цркве Иваје и воде Криваје.¹ Још једну цркву спалили су Турци у Горичанима, ону подигнуту крајем XVIII века, на Цветковића потесу: страдала је у време Хаџи-Проданове буне 1814. године.²

Сем Цветковића потеса, и неки други делови села упућују на људе, бар својим именима: Пенгића потес, Петровски потес и Трћани (по досељеницима из Трћа-Смиљевца у моравичком крају); неки на људске творевине (Црквиште), трећи на природне облике (Ада и Јошка бара — по јовама). На људе упућују и воде — река Сеничава и Чоковац (Качулички поток).³

Покојници се сахрањују у четири гробља, међу којима је, судећи по бројним старим споменицима (неки и без епитафа), најстарије Николића.

Сеоска обетина је Бели четвртак (после Тројица).

Најстарији помен Горичана је из 1476. године. Село се тада налазило у нахији Маглич и имало је 17 кућа. Године 1516. овде је пописано шест кућа раје, које су припадале тимару посаде Маглича на Ибру, али је ту живела и група влаха. Године 1528. Горичани су припадали пожешкој нахији: у 18 влашких кућа, сем домаћина, живело је још 38 пунолетних мушкараца. Године 1558. житељи осам кућа (и шесторица нежењених) плаћали су 623 акчи дажбина, а 1595 — 299 акчи на ситну рогату стоку.⁴

Не располажемо документима о Горичанима у XVII и XVIII веку. Касније се неки горичански Николићи помињу као учесници Карађорђевог устаанка. Село је 1820/21. припадало пожешкој нахији, а имало је 20 кућа, 24 ожењене и 60 арачких глава.⁵ Ускоро је ушло у трнавски срез, у коме ће се налазити до иза Другог светског рата. Са Качулицама, често и Балским Пољем, Горичани су дуго сачињавали једну општину, која је називана горичанском или качуличком.⁶

Становништво села у целини је досељеничко. Најстарији родови стигли су — они који и данас баштине имања — у XVIII веку.

АРНАУТОВИЋИ (1 к, Томиндан) су дошли из „Арнаутлука“ у другој половини XVIII века. Ово сведочи и њихово презиме. Уселилац је био отац Мила Арнаутина, пописаног 1822. године као власника ситне стоке.⁷ После Другог светског рата образовали су по једно домаћинство и у Краљеву и Нишу.⁸

БУРОЈЕВИЋИ (14 к, Никољдан) су досељени преко Старог Влаха (из моравичких Ерчега), али су пореклом из Брда црногорских. Није јасно порекло овог презимена, које понекад употребљавају и у скраћеном облику — Буровић или Буревић. Изгледа да је пред Карађорђеву крајину овде стигао Јован Буројевић.⁹ После 1950. године неки су се настанили и у Сплиту и Карловцу (по једно домаћинство).

БЕЛОПАВЛИЋИ (15 к, Петковдан) су потомци придошлица из истоименог црногорског племена (што потврђује и само презиме). Досељавали су се у више наврата — најстарији концем XVIII века, неки и после Другог српског устанка, када се помињу и у околним селима. Неки су прешли после Другог светског рата из чачанске Петнице, али знају да су род са старијим Белопавлићима. Двојица Белопавлића настанили су се после 1950. године у Београду, а по један у Чачку и Пули.

БЕЖАНИЋИ (12 к, Ђурђевдан) су под крај XVIII века пребегли из Старог Влаха (неки су се задржали у драгачевским Властелицама). Да су бежанци, из ко зна којих разлога, потврђује презиме овог рода. У Чачку су после Другог светског рата образовали четири, а у суседним Самаилама и Загребу по једно домаћинство.

МИЛОШЕВИЋИ (2 к, Св. Јован Крститељ) су давни доселци незнано откуда. Имали су другачије презиме, ново упућује на неког претка Милоша. Многи их убрајају у најстарији род горичански. Након 1960. године формирали су по једно домаћинство и у Чачку и Београду.

СТЕВАНОВИЋИ I (12 к, Ђурђевдан) су потомци Стевана Дучанина, досељеног 1809. године из Старог Влаха, где је стигао из „арнаутских предела“. Од свог имена он је потомцима наденуо презиме. После Другог светског рата настанили су се и у Београду (4 к), Краљеву (1 к) и суседној Катрги (1 к).

НИКОЛИЋИ (19 к, Никољдан) су приспели у ово село пред Први српски устанак, вероватно из Трћа (Смиљевца, села у моравичком крају). На ово упућује и потес Трћани, који делом баштине. Неки од њих имали су презиме Словић. Најстарији споменици (крсташи од студеничког мермера, неки без икаквог текста) управо на

Николића гробљу припадају овом роду. Сретен и Новак Николић учествовали су у Карађорђевој устанку.¹⁰ Презименом чувају успомену на претка Николу, за кога не знају када је живео. Занимљива је појединост да нису пописани као власници ситне стоке у чибучком тевтеру за 1822. годину. Неодрживо је казивање неких припадника овог рода да су из Смиљевца приспели после 1850. године: раније се помињу у документима.¹¹ После 1955. године образовали су домаћинства и у Чачку (4 к) и Краљеву (3 к).

ПЕТРОВИЋИ—МОМЧИЛОВИЋИ (14 к, Алемпијевдан) су потомци неког Карађорђевог момка, који се овде настанио око 1810. године. На претке Петра и Момчила упућују оба њихова презимена. Године 1863. неки су имали прво, неки — друго презиме. Има их, настањених после Другог светског рата, и у Београду (3 к) и Краљеву (1 к).

МИЛОРАДОВИЋИ (1 к, Петровдан) су давни дошљаци, незнано откуда. Презименом чувају успомену на претка Милорада.

ЦВЕТКОВИЋИ (7 к, Ђурђиц) су досељени после Другог српског устанка вероватно из моравичке Маскове. На претка Цветка упућује њихово презиме. Након Другог светског рата образовали су по једно домаћинство и у Београду, Скопљу, Сремској Митровици и Сједињеним Америчким Државама.

ПАУНОВИЋИ (1 к, Лучиндан) су после 1845. дошли из чачанске Балуге (заблање). Од имена претка Пауна остало им је презиме. Иначе, даљим пореклом су из моравичке Брезове.

ЈОВАНОВИЋИ I (1 к, Јовањдан — 20. јануар) су прешлаци из суседне Катрге. Ово сведочи и податак да је у Горичанима 1915. умро Јован Јовановић (72), рођен у Катрги.¹² Од мушког имена Јован образовано им је презиме. Једно домаћинство имају и у Чачку: засновано је после 1955. године.

СТАНОЈЕВИЋИ (2 к, Јовањдан — 20. јануар) су прешлаци из суседних Самаила од средине XIX века. Презименом чувају успомену на претка Станоја.

ПЕРИШИЋИ I (2 к, Стевањдан) су некако у исто време пресељени из суседних Качулица. Презименом се сећају претка Перише, за кога не знају када је живео. После Другог светског рата један Перишић настанио се у Осигеку.

ПЕРИШИЋИ II (1 к, Ђурђевдан) су из краљевачких Врдила. Ово сведоче и протоколи умрлих: 1889. овде је умро Лазар Перишић, рођен 1867. у Врдилима. Од имена претка Перише остало им је презиме.

БЛАГОЈЕВИЋИ—ЂУРЧИЋИ (2 к, Ђурђевдан) су приспели из Трћа—Смиљевца у моравичком крају после 1840. године. Презимена су им изведена од имена и занимања претка Благоја Ђурчије. Баштине потес Трћани, тако назван услед њиховог порекла. Једно домаћинство, засновано после Другог светског рата, имају и у Чачку.

БЕШЕВИЋИ (2 к, Аранђеловдан) су у више наврата стизали из чачанске Премеће: једни после 1830, други након Другог светског рата. Неки су привремено живели и у заблаћкој Балуги. Није јасно порекло овог презимена. После 1950. основали су једно домаћинство и у Краљеву.

БАЈОВИЋИ (4 к, Лучиндан) су пребеглице са Јавора из времена „јаворског“ рата 1876. Презименом чувају успомену на претка Баја, који је „од Никшића“. По једно домаћинство засновали су после 1950. и у Чачку и Ваљеву.

ВУКОВИЋИ (2 к, Лучиндан) су у исто време добегли са Јавора. Такође су, даљим пореклом, Никшићи. Од имена претка Вука образовано им је презиме. Има их и у Крагујевцу (1 к, заснована после 1960. године).

ВЕСКОВИЋИ (1 к, Ђурђиц): Аврам дошао из суседних Качулица 1880. У Качулице су добегли 1809. из околине Сјенице. На претка Веска упућује њихово презиме. Једно домаћинство имају и у Чачку (засновано после Другог светског рата).

ГЛИШОВИЋИ (4 к, Никољдан) су добегли 1876. са Јавора. Презименом чувају успомену на претка Глиша.

ЈЕЗДИМИРОВИЋИ (3 к, Јовањдан — 20. јануар) су од 1880. преселци из суседне Катрге. Презименом се сећају претка Јездимира.

МАЈСТОРОВИЋИ (3 к, Михољдан) су у више наврата стизали из чачанске Петнице. Неки после 1850, други касније. Матице кажу да је 1911. овде умро Војислав Мајсторовић (30), рођен у Петници.¹³ Иначе, даљим пореклом су из Брезовица на планини Јелици. На претка Милоша ковача упућује њихово „мајсторско“ презиме.¹⁴

ПОПОВИЋИ I (11 к, Јелесијевдан) кажу да су овде стигли 1876. из Равне Горе јаворске и да су даљим пореклом Никшићи. По свој прилици, досељавање се збило раније — после 1855. Неко од предака био је свештеник, па отуда овакво презиме овог рода. Старо презиме им је Читаковић. После 1960. године засновали су по једно домаћинство и у Београду и чачанским Жаочанима.

РАДИСАВЧЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) су прешлаци из суседних Качулица. Уселили су се у Ђурчиће где се призетио Љубо Ради-

савчевић под крај XIX века. На претка Радисава упућује њихово презиме. У овој кући, као домазет, живи од пре 25 година, Раде ТЕШИЋ, родом из Поповића код Краљева.

РАДОВАНОВИЋИ (1 к, Ђурђиц) су призећени у Цветковиће пре 40 година. Иначе су из Катрге, одакле су неки раније досељени, па изумрли: 1908. овде је умро Јаћим, рођен 1884. у суседној Катрги. На претка Радована упућује њихово презиме.

ТАНАСИЈЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) су после 1860. доспели у Горичане из Шушуре код Сјенице. Протокол умрлих каже да је овде 1901. преминуо Милија Танасијевић (60), рођен у Шушурама.¹⁶ Презименом чувају успомену на претка Танасија. После Другог светског рата засновали су једно домаћинство и у Чачку.

ЂЕРИМАНИ—ЂИРИМАНИ (2 к, Томиндан) су уселци из моравичких Медовина. Ово потврђује и епитаф са споменика Василију Ђериману, који је умро 1938. у 65. години: „Рођен у селу Медовине општ. Ерчеге срез Моравички, а доселио се у село Горичане“,¹⁷ заједно са братом Новаком. Није јасно порекло презимена овог рода.

ЧАЛУКОВИЋИ (1 к, Јовањдан — 20. јануар): Петар је дошао из Премеће и умро 1887.¹⁸ Касније се уселио Радован, потом и неки други — такође из Премеће. Ипак, остали су на једном домаћинству. Није јасно порекло њиховог презимена.

ШУНДЕРИЋИ (2 к, Никољдан) су такође из чачанске Премеће, али су уселили нешто раније. Не знају да протумаче порекло свог презимена. Пре три деценије засновали су једно домаћинство и у Банском Пољу (Краљево).

СИМОВИЋИ (3 к, Ђурђевдан): Михаило се 1910. године призе- тио у Благојевиће—Ђурчиће долазећи из чачанске Бањице. Прези- меном чувају успомену на претка Сима.

ТОДОСИЈЕВИЋИ (1 к, Никољдан) су пред Први светски рат досељени из чачанске Трнавe, али су већ изумрли. На претка Тодо- сија упућује њихово презиме.

ДИМИТРИЈЕВИЋИ (10 к, Ваведење) су у више наврата стиза- ли у Горичане. Први — средином XIX века, незнано откуда. Неко каже — из околине Крагујевца, што није поуздано. Од имена прет- ка Димитрија образовано им је презиме.

ПОПАДИЋИ (2 к, Томиндан) су Старовласи. Пасторци су у Ђи- риманима. На једном споменику читамо: „Овај спомен показује кра- брог ратоборца Зека Попадића из села Буђева среза сјеничког...“ — који је погинуо 1916. године на Солунском фронту.¹⁹ Поповско презиме упућује на занимање неког претка.

ЈАНИЋИ (5 к, Јовањдан — 20. јануар) су домазети из краљевачких Врдила у Мајсторовићима. Од неког имена изведено је презиме овог рода. После 1950. засновали су по једно домаћинство и у Краљеву и Крагујевцу.

ЂУРЂЕВИЋИ (1 к, Михољдан) су из краљевачке Обрве призећени у Бежаниће из Мрсаћа, који су у Горичанима имали земљу, на коју су се населили. На претка Ђурђа упућује њихово презиме.

ГАВРИЛОВИЋИ (1 к, Ђурђиц) су из суседних Самаила. Протоком умрлих каже да је 1911. године овде преминуо Димитрије, рођен у Самаилама.²⁰ Презименом се сећају претка Гаврила, за кога не знају када је, и где, живео.

БУНАРЦИЋИ (2 к, Стевањдан) су доселци од почетка XX века из краљевачке Буковице. Неко од њихових предака копао је бунаре, па отуда и овакво презиме роду.

БАБИЋИ (3 к, Никољдан): Петар се прско Драгачева доселио, у време Првог светског рата, у старе Бабиће. Од речи баба изведено је ово презиме. После 1950. настанили су се и у Чачку (2 к), Краљеву (1 к), Београду (1 к) и Пули (1 к).

БАБОВИЋИ (1 к, Александровдан) живе на имању Грандуловића, којих више нема. Њихово порекло сведочи податак из протокола умрлих, који каже да је у Горичанима 1911. умро Илија (32), рођен у „Старој Србији“.²¹ Од речи бабо образовано им је презиме.

ВЕСКОВИЋИ II (1 к, Ђурђиц): Ранко Мајсторовић из Брезовица усињен је у Весковићима, чије је презиме узео.

ГРУЈИЧИЋИ (1 к, Ђурђевдан): Радивоје је из Милочаја (Краљево) дошао 1938. На претка Грујицу упућује презиме овог рода. Има их и у Нишу (1 к).

ДАБОВИЋИ (4 к, Никољдан) су после 1920. досељени из Старог Влаха. Једни су из Мочиоца, други из Брекова, трећи из Пресеке.²² Садашњи су углавном Брековци. Ни сами не могу да протумаке порекло свог презимена.

ЛУКОВИЋИ (1 к, Ђурђиц): Владислав је дошао из Мрсаћа (Краљево) 1932. Сматра се да су Драгачевци пореклом. Презименом чувају успомену на претка Луку. Има их и у Краљеву (1 к).

МИЛАДИНОВИЋИ (3 к, Ђурђиц): Миломир се после Првог светског рата призетио у Буројевиће долазећи из Ласца. Презименом се сећају претка Миладина.

ТРНАВЦИ (1 к, Никољдан): Рако се из суседне Катрге призетио у Николиће. Вероватно су даљим пореклом из чачанске Трнавe (или неке друге Трнавe), на шта упућује и њихово презиме.

НОВАКОВИЋИ (2 к, Петковдан) су Роми, приспели 1936. из суседне Катрге, а пореклом су из чачанске Остре. На неког претка Новака упућује њихово презиме.

МАЉКОВИЋИ (1 к, Јовањдан — 20. јануар): Милош је 1938. године дошао из Лике. На неко име упућује ово презиме. Једно домаћинство имају и у Краљеву.

ДЕЛИЋИ (3 к, Ђурђиц) су се у више наврата досељавали из Липнице чачанске. Неки веома давно, у XIX веку. Од речи делија образовано им је презиме. Има их и у Чачку (2 к), Матарушкој Бањи (1 к) и Француској (1 к).

Сви остали родови досељени су после Другог светског рата. Презимена су им образована на уобичајен начин — од имена предака, занимања, надимака или подсећају на завичај:

КОЛАРЕВИЋИ (2 к, Јелесијевдан и Јовањдан — 20. јануар) су из Мрсаћа (Краљево) призећни у Поповиће и Николиће,

ВУЧИЋЕВИЋИ (1 к, Вавдење) су припузи из моравичког краја у Ковачевићима.

ПЕЈОВИЋИ (1 к, Лучиндан) су из чачанске Премеће,

АВРАМОВИЋИ (1 к, Стевањдан) — такође,

БОРИСАВЉЕВИЋИ (1 к, Стевањдан) — из Придворице (Девихи) у моравичком крају,

БАРАЛИЋИ (1 к, Никољдан) — припузи из Мрчајеваца код Чачка у Божићевићима (има их и у Горици — Словенија).

ВЕСОВИЋИ (1 к, Симондан) — из Ласца (Краљско),

ВЛАСТЕЛИЦЕ (2 к, Врачеви) — из чачанског Рајца (Липнице),

ВАСИЉЕВИЋИ (1 к, Лучиндан) — из чачанске Петнице,

ДУКАНЦИ (1 к, Никољдан) — из Осонице код Ивањице,

ДРАШКОВИЋИ (1 к, Аранђеловдан) — призећени из Цветака код Краљева у Бешевиће,

ДРАМИЋАНИ (1 к, Стевањдан) — из Белог Поља,

ДРОБЊАЦИ (1 к, Ђурђевдан) — из села Чипаљи код Сјенице,

ЂУРАШЕВИЋИ (1 к, Никољдан) — из Осонице код Ивањице,

ИКЕНИЋИ (1 к, Никољдан) — припузи из чачанске Бањице,

ЈЕЧМЕНИЋИ (1 к, Ђурђевдан) — из драгачевских Губереваца, ЈОВАНОВИЋИ II (1 к, Јовањдан — 20. јануар) — из Мрсаћа код Краљева (домазети у Станојевићима),

ЈОВАНОВИЋИ III (1 к, Ђурђиц) — из суседне Катрге,

КОРИЋАНЦИ (1 к, Аранђеловдан) — из Дуге Пољане,

КРСМАНОВИЋИ (1 к, Никољдан) — припузи у Николићима, досељени из краљевачке Годачице,

КРЕЈОВИЋИ (1 к, Ваведење) — призећени из Чајетине у Димитријевиће, али већ изумрли,

МИЛЕКИЋИ (1 к, Никољдан) — из чачанских Брезовица (има их и у Београду и у Чачку по једно домаћинство),

МИЈАТОВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) — из суседних Самаила,

ПОПОВИЋИ II (1 к, Никољдан) — из суседних Самаила,

ПОЛЕКСИЋИ (1 к, Аранђеловдан) — из Гошева код Новог Пазара,

РУДИНЦИ (1 к, Лучиндан) — из краљевачке Толишнице,

СТЕВАНОВИЋИ II (1 к, Ђурђевдан) — из Осонице код Ивањице,

СТЕВАНОВИЋИ III (1 к- Јовањдан — 20. јануар) — из чачанске Петнице,

СТРУГАРЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) — из Лука код Ивањице,

СТАНИСАВЉЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан) — из Ужица на мајчин род у Бежаниће,

ЂЕНДИЋИ (1 к, Ђурђевдан) — из драгачевских Губереваца,

ЧУКАНОВИЋИ (1 к, Никољдан) — из Ступа код Сјенице,

ЧЕКРЛИЋИ (1 к, Стевањдан) — са Косова,

ЂИРИЋИ (1 к) — из Ниша,

ТОЧИЛОВЦИ (1 к) — из Одвраћенице у моравичком крају,

БОЈОВИЋИ (1 к) — из Брезовица (Чачак),

МАТОВИЋИ (1 к, 29. новембар) — из чачанских Трбушана,

ЗЕЧЕВИЋИ (1 к, Ђурђевдан): Владе се из драгачевске Живице призетио у Јечмениће. . .

Досељавања у Горичане и даље трају.

Иначе, документа из XIX и XX века помињу и неке друге родове у овом селу. Тако се 1822. године као власници ситне стоке помињу: Томо (без презимена), Милосав РАДОЈЕВИЋ, Ђоко БОТОПИЋ, Јован из Прокопа, Арсеније ЗГУРО, Вучић СТАРО, Милован из Прокопа, Павле БОТОРИЋ,²³ уз Стефана ДУЧАНИНА и Димитрија КОВАЧА. Касније: БОТУРИ, МИКОВИЋИ, ДЛАЧИЋИ, СТАНКОВИЋИ, КАЛУШЕВИЋИ, ЈОВАНОВИЋИ (стари), БОРОЈЕВИЋИ (ако нису Буројевићи), ТАДИЋИ, БРАНИСАВЉЕВИЋИ, ГИРГОВИЋИ (можда најстарији Стевановићи), ТРЂАНИ (ако нису Ђурчићи), НОВАКОВИЋИ (Цигани), ПАЈОВИЋИ, РАНИСАВЉЕВИЋИ, ПЕЈОВИЋИ (пореклом Никшићи), ВАСИЉЕВИЋИ (стари, пореклом Никшићи), ТУТУНОВИЋИ, ЈЕВЂЕНИЈЕВИЋИ, ЂОКОВИЋИ, КАЧАРЕВИЋИ, ГОРИЧАНЦИ, ФИЛИПОВИЋИ, ВЕЛИМИРОВИЋИ, ЈЕЛЕСИЈЕВИЋИ, АНДРИЈЕВИЋИ, ЂУЛУМАРИ (којих данас има у ча-

чанској Горњој Трепчи), РАДОЈКОВИЋИ, ЈЕВТОВИЋИ, СИНЂИЋИ, ТРАНДУПОВИЋИ, ЧИТАКОВИЋИ (данас Стевановићи I), КОВИЋИ.²⁴ Протоколи умрлих сведоче: 1897. преминуо је Јован МИЈАТОВИЋ—ПУПОВАЦ (75), рођен у Вичи (Драгачево); 1909 — Илија ПЕТРОВИЋ (60) „од Ниша“; 1894 — Раде ВЕЉКОВИЋ (18), рођен у Качулицама; 1904 — Драгутин САВИЋ (22), Циганин, рођен у Грачацу; 1910 — Станко СТОЈЧИЋ (26), рођен у Дејанима (?); 1932 — Миломир МАСЛОВАРИЋ, рођен 1903. у Приликама код Ивањице.²⁵ Ту су и неки други стари родови: ЈЕЛИЋИ, ИГЊАТОВИЋИ, МИЋИЋИ, ЂУРОВИЋИ, СТАНЧИЋИ, МИЛИНКОВИЋИ, МИЈАИЛОВИЋИ, ПАЈОВИЋИ, ТАДИЋИ, РАДОВИЋИ, БУЛИЋИ, МРШОВИЋИ, СЕКУЛИЋИ, БИОРЦИ, МОЈСИЛОВИЋИ, МИЛИВОЈЕВИЋИ и КИЈЕВЦИ, пописани 1863. године,²⁶ али неки од њих живе у Бапском Пољу, чији је један део, изгледа, улазио у атар Горичана.²⁷ (1991)

НАПОМЕНЕ

Уводна објашњења

1. Носилац пројекта био је Етнографски институт Српске академије наука и уметности (пре њега Етнографски музеј у Београду), а корисник Народни музеј у Чачку. Руководилац пројекта био је др Никола Пантелић.

2. Аутор хронике је др Младен Стефановић — рукопис се чува у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.

Балуга (Заблањка)

1. Казивања Драгана Ђорића, службеника из Чачка, и Видосава Ђорића, радника из Балуге. Њих двојица, посебно први, значајно су ми помогли у комплетирању ове грађе, па им се најтоплије захваљујем. При консултовању докумената, посебно исписа матица (протоколи крштених, венчаних и умрлих) велику помоћ пружио ми је и Мирослав Миле Мојсиловић, новинар и публициста из Чачка.

2. „Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије, XV и XVI век“, I, приредио Ахмед С. Аличић, Чачак, 1984.

3. Исто, III, Чачак, 1985.

4. Др Бранко Перуничкић, „Чачак и Горњи Милановац, 1815—1915“, I, Историјски архив, Чачак, 1968, стр. 46.

5. Исто, стр. 55.

6. Статистика Завода за друштвено планирање Скупштине општине у Чачку. Службеници ове установе пружали су ми сваку могућу помоћ при комплетирању података о селу, на чему им захваљујем.

7. Међуопштински историјски архив, Чачак, разна грађа у архиви Суда општине заблањке.

8. Као под 1.

9. На овај податак указао ми је покојни Владимир Влајо Тошић из Мрчајеваца.

10. Матице умрлих у Међуопштинском историјском архиву у Чачку и Месној канцеларији у Заблаћу.
11. Исто.
12. Исто.
13. Исто.
14. Исто.
15. Исто.
16. Исто.
17. Исто.
18. Исто.
19. Разна документа у фонду Начелства округа чачанског у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
20. Казивања покојног Сретена Стевановића из Горачића (Драгачево), забележена 1968. године.
- 20а. Као под 10.
21. Исто.
22. Казивања покојног Александра Мајсторовића из Брезовица; Радован М. Маринковић, „Јеличке легенде“, „Чачански глас“, Чачак, 1977, стр. 150.
23. На овај документ скренуо је пажњу В. Тошић у књизи „Мрчајевци и околина“, Мрчајевци, 1978, стр. 204.
24. Као под 10.
27. Исто.
28. Исто. Иначе, при комплетирању података о одсељавању из Балуге велику помоћ пружио ми је Драган Борић, службеник из Чачка. На епитаф са споменика Кудузовићу скренуо ми је пажњу Радојко Николић, књижевник из Чачка. Занимљива је, иначе, појединост да Кудузовићи у селу Гучи не знају да су неки њихови сродници били одсељени у Балугу.

Бањица

1. Јеличко виногорје било је познато до иза Другог светског рата, са традицијом из средњег века.
2. Хазим Шабановић, „Период турске владавине“, часопис „Наша прошлост“, 1—2, Краљево, 1968, стр. 3.
3. Др Б. Перуничкић, н. д, 1, стр. 119.
4. Исто, стр. 120 и даље.
5. Исто.
6. Епитаф ми је уступио Радојко Николић, књижевник из Чачка.
7. Књига се чува у цркви јежевичкој.
8. Подаци добијени од Милована Борђевића из Бањице — прибележени 3. октобра 1975. године. Тада ми је у проучавању порекла бањичких родова помогао и Мирослав Миле Мојсиловић, публицист и књижевник из Чачка.
9. Податке о одсељавању добио сам од Милована Борђевића, Мила Јовановића, Давида Давидовића, Момчила Давидовића, Љуба Давидовића и других мештана.
10. Епитаф је преписао Радојко Николић.
11. Податак добијен од поч. Владимира Влаја Тошића, истраживача из Мрчајеваца.
12. Исто.
13. Као под 9, али и подаци добијени од Николе Јелесијевића.
14. Као под 11.
15. Препис у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
16. Као под 8.
17. Као под 15.
18. Податак добијен од Милоша Албића, земљорадника из Трнавe, пореклом из Бањице.
19. Казивања Љубице Стоврага из Бањице.
20. Као под 11.
21. Као под 10.
22. Исто.
23. Исто.

24. Исто.
25. Податак добијен од Мила Мовановића — забележен 1984. године.
26. Као под 15.
27. Протокол умрлих у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
28. Тренутно, овај споменик налази се у Музеју крајпуташа у Тучи.
29. Подаци добијени од Витомира Василића, архивисте из Кулиноваца.
30. Казивања Милоша Албића, земљорадника из Трнавe.
31. Ових Петропјевића има и у чачанским Жаочанима.
32. Као под 27.
33. Исто.
34. Исто.
35. Исто.
36. Казивања Момчила Давидовића (1901) из Бањице.
37. Као под 15.
38. Разна документа у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
39. Микрофилм у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
40. Епитаф забележено Радојко Николић.

Горичани

1. В. Тошић, н. д, одељак о црквама.
2. Исто, одељак о Хаџи-Продановој бунџи.
3. Аутор је у више наврата походио Горичане у циљу комплетирања података. Последњи пут 23. фебруара 1991. године, када су му саговорници били Ненад Николић (1931) и Обрад Николић (1937).
4. Др Хазим Шабановић, „Из прошлости насеља Краљева и околине под турском влашћу“, посебан отисак из двоброја (1—2) часописа „Наша прошлост“, Краљево, 1969, стр. 6—7.
5. Др Б. Перуничкић, н. д, I, стр. 46—55.
6. Податке комплетирао В. Тошић.
7. Тевтер чибука публиковао је Радош Ж. Маџаревић у „Изворнику“ бр. 5 Међуопштинског историјског архива у Чачку, 1988.
8. Подаци о одсељавању из Горичана пису комплетни — односе се само на она после Другог светског рата.
9. Ни житељима Горичана није јасно да ли је правилније скраћено или продужено презиме.
10. Подаци добијени од поч. Владимира Тошића из Мрчајеваца.
11. Као под 3.
12. Међуопштински историјски архив у Чачку, збирка протокола умрлих.
13. Исто.
14. Податак добијен од Александра Мајсторовића из Брсзовица.
15. Као под 12.
16. Исто.
17. Епитаф са споменика уступио ми је Радојко Николић, књижевник из Чачка.
18. Као под 12.
19. Као под 17.
20. Као под 12.
21. Исто.
22. Исто.
23. Као под 7.
24. Разна документа у Међуопштинском историјском архиву, посебно у фонду Начелства округа чачанског.
25. Као под 12.
26. Попис имовине и лица из 1863. године — препис у Међуопштинском историјском архиву у Чачку.
27. На ову чињеницу указали су ми Ненад Николић и Обрад Николић.

POPULATION DE BALUGA (DE ZABLATCHÉ), BAGNITZA ET GORITCHANI

Dans plusieurs numéros de la présente publication annuelle nous avons publié des données relatives à l'origine de la population de plus d'un village de la commune de Tchatchak, situés sur la rive gauche de la Zapadna Morava (Morava Occidentale).

Cette fois nous présentons les données qui concernent trois agglomérations rurales: Baluga (de Zablatché), Bagnitza et Goritchani).

En ayant recours aux différents documents, aux actes de l'état civil (de naissance, de mariage, de décès), aux épitaphes figurant sur les monuments funéraires, aux divers textes et aux témoignages des vieilles gens, nous avons pu établir que l'ensemble de la population des villages susmentionnés est constituée par des immigrants: depuis le milieu du XVIIIe siècle jusqu'à nos jours, ces immigrants arrivaient des régions de Dragatchévo, Stari Vlah, Sadjak, du Monténégro et d'Herzégovine. Aux données relatives à l'immigration ont été ajoutées ici celles qui se rapportent aux émigrés aussi, à ceux qui ont quitté ces villages, généralement pour les villes, dont surtout pour celle de Tchatchak.

Radovan M, Marinković